

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**Факультет соціології і права
Кафедра психології та педагогіки**

**Ф-КАТАЛОГ
ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН**

**для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальностями**

**054 Соціологія; 231 Соціальна робота; 081 Право; 281 Публічне управління та
адміністрування
та спеціальністю 053 Психологія**

УХВАЛЕНО:

Методичною радою

КПІ ім. Ігоря Сікорського

(протокол № від 2024 р.)

Вченою радою факультету соціології і права

КПІ ім. Ігоря Сікорського

(протокол № 7 від 19.02. 2024 р.)

Київ 2024

Каталог вибірових навчальних дисциплін кафедри психології та педагогіки для спеціальностей 054 Соціологія; 231 Соціальна робота; 081 Право; 281 Публічне управління та адміністрування та спеціальності 053 Психологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Упорядн. Волянук Н.Ю., Блохіна І.О., Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024, 22 с.

ПЕРЕЛІК ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ СТУДЕНТІВ першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Зміст

ВИБІРКОВІ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 054 СОЦІОЛОГІЯ; 231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА; 081 ПРАВО; 281 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Вступ	3
3 семестр	3
Соціальна психологія	4
Психологія конфлікту	5
4 семестр	6
Арттерапія	6
Аналітична психологія К.Г. Юнга	7

ВИБІРКОВІ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 ПСИХОЛОГІЯ

3 семестр	9
Авіаційна психологія	9
Військова психологія	10
Екологічна психологія	11
4 семестр:	12
Гендерна психологія	12
Етнічна психологія	14
Крос-культурна психологія	15
5 семестр	16
Профорієнтація та профвідбір	16
Людські стосунки	17
Психологія відповідальності і лідерства	18
6 семестр	19
Психогігієна	19
Клінічна психологія	20
Раннє втручання	21

ВСТУП

1. Кількість і обсяг (у кредитах ЄКТС) навчальних дисциплін, які може обрати студент (вибіркових дисциплін) визначається навчальним планом. У навчальному плані зазначається також семестр у якому викладається вибіркова дисципліна, форма семестрового контролю, види та обсяг навчальних занять.
2. Нормативна чисельність студентів у групах для вивчення вибірових дисциплін складає від 15 здобувачів бакалаврського РВО.
3. У разі неможливості формування навчальних груп нормативної чисельності для вивчення певної вибіркової дисципліни, студентам надається можливість здійснити повторний вибір, приєднавшись до вже сформованих навчальних груп.
4. За бажанням студента, який обрав певну вибіркову дисципліну, допускається його/її приєднання до групи, якій викладається ця дисципліна в рамках іншої освітньої програми. Відповідне рішення щодо дисциплін, які викладаються на факультеті, ухвалюється деканом факультету.
5. Студент не може двічі обрати одну й ту ж саму навчальну вибіркову дисципліну.
6. Якщо студент не зміг обрати дисципліни вчасно з поважної причини або з такої ж причини помилився при виборі, він може до початку навчальних занять з відповідних дисциплін здійснити (змінити) вибір дисципліни, звернувшись до деканату.
7. Обрані студентом навчальні дисципліни зазначаються у його індивідуальному навчальному плані.

ПЕРЕЛІК ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ СТУДЕНТІВ

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

054 СОЦІОЛОГІЯ; 231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА; 081 ПРАВО;

281 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

3 семестр

Дисципліна	СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Для спеціальностей 054 соціологія; 231 соціальна робота; 081 право; 281 публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Для спеціальностей 054 соціологія; 231 соціальна робота; 081 право; 281 публічне управління та адміністрування
Курс, семестр	2 курс, осінній (3) семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): лекції – 18 годин, практичні – 36 годин, самостійна робота – 66 годин, мкр, залік.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисциплін	Загальні знання з історії, літератури, дисципліни «Людина і світ» в межах шкільної програми. Якщо не обрано у межах ЗУ-каталогу.
Що буде вивчатися	Соціальна психологія – це галузь психологічного знання, яка вивчає закономірності спілкування та сумісної діяльності людей, залучених у різні соціальні групи, а також характеристики самих груп.
Чому це цікаво/треба вивчати	Вивчення навчальної дисципліни «Соціальна психологія» забезпечує формування соціальних навичок (Soft Skills), що дозволяють бути успішним незалежно від специфіки діяльності та напрямку, в якому працює людина.
Чому можна навчитися	<p>знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основних напрямків розвитку соціальної психології; • основних принципів, понять та категорій соціальної психології; • методів соціально-психологічного дослідження; • особливостей та закономірностей соціально-психологічних процесів і явищ; • механізмів і сценаріїв міжособистісних інтеракцій. <p>уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пояснювати соціально-психологічні процеси і явища; • здійснювати соціально-психологічний аналіз соціалізації та розвитку особистості; • прогнозувати розвиток соціальних ситуацій; • налагоджувати взаємодію з різними типами особистостей; • ефективно будувати процес комунікації; • аналізувати власну діяльність як складову колективної діяльності; • виявляти чинники, що мають найбільший вплив на формування групових регуляторів індивідуальної та групової поведінки; • аналізувати соціально-психологічну природу конфліктів, розробляти рекомендації щодо їх корекції та врегулювання; • відслідковувати різноманітні групові явища та характеризувати їх.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Вивчення «Соціальної психології» сприятиме розвитку комунікативних умінь, ситуаційній обізнаності, адаптивності, гнучкості, налагодженню конструктивних відносин, досягненню успіхів в професійній сфері та інших видах діяльності.

Інформаційне забезпечення	Навчальна та робоча програми (силабус) дисципліни, PCO, навчальний посібник Соціальна психологія(URL: http://ela.kpi.ua/handle/123456789/27765)
Вид семестрового контролю	Залік

3 семестр

Дисципліна	ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Для спеціальностей 054 соціологія; 231 соціальна робота; 081 право; 281 публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Для спеціальностей 054 соціологія; 231 соціальна робота; 081 право; 281 публічне управління та адміністрування
Курс, семестр	2 курс, осінній (3) семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): лекції – 18 годин, практичні – 36 годин, самостійна робота – 66 годин, мкр, залік.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисциплін	Загальні знання з історії, літератури, дисципліни «Людина і світ» в межах шкільної програми. Якщо не обрано у межах ЗУ-каталогу.
Що буде вивчатися	Предмет навчальної дисципліни – закономірності стосунків та поведінки людей у конфліктних ситуаціях, причини виникнення конфліктів і методи їх подолання.
Чому це цікаво/треба вивчати	Конфлікти неминучі та існують там, де є життя і люди, тому майбутньому професіоналу необхідно знати: як запобігати їх деструктивності, негативним проявам і руйнуючим наслідкам, як поводитися у процесі різних конфліктів, як вести себе у значущих, життєво важливих конфліктах, як завершувати і конструктивно, вдало для всіх конфлікуючих сторін, вирішувати конфлікт. Психологічні знання про особистісні передумови конфліктної поведінки вказують на важливість усвідомлення власних бажань і вчинків, цілей та умінь слухати іншого, оформляти у слова власні бажання, необхідність гнучкого застосування різних стратегій і тактик у конфліктах, і, перш за все, тих конфліктів, які є конструктивним виходом з складної та критичної ситуації.
Чому можна навчитися	знання: <ul style="list-style-type: none"> • базових категорій психології конфлікту; • сутності теорій конфлікту в психології; • природи і причин конфліктів; • типології конфліктів; • структури та динаміки конфліктів; • стилів і стратегій поведінки в конфліктах; • процедур примирення, їх особливостей та правил проведення; уміння: <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати конфліктну ситуацію та конфлікт; • визначати причини конфлікту; • передбачати шляхи запобігання та врегулювання конфліктів; • користуватися методиками для визначення конфліктності особистості та її схильності до певних стилів поведінки в конфлікті; • використовувати різні технології розв'язання конфліктних ситуацій; • виступати посередником у вирішенні конфліктів.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Психологічні знання про правила і особливості безконфліктного спілкування і поведінки допомагають не тільки будувати конструктивні міжособистісні стосунки, полегшують орієнтацію на взаємний вигравш у реалізації життєвих цілей, у будіванні ділових і продуктивних стосунків, сприяють психічному і

	фізичному здоров'ю особистості, групи, колективу, але й застосовувати уміння реконструювати конфлікт, перетворити його на знаряддя управління та впливу.
Інформаційне забезпечення	Навчальна та робоча програми (силабус) дисципліни, PCO, навчальний посібник Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика (URL: http://ela.kpi.ua/handle/123456789/25821)
Вид семестрового контролю	Залік

4 семестр

Дисципліна	Арттерапія
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Для спеціальностей 054 соціологія; 231 соціальна робота; 081 право; 281 публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Для спеціальностей 054 соціологія; 231 соціальна робота; 081 право; 281 публічне управління та адміністрування
Курс, семестр	2 курс, весняний (4) семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): лекції – 18 годин, практичні – 36 годин, самостійна робота – 66 годин, мкр, залік.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисциплін	Загальні знання з історії, літератури, дисципліни «Людина і світ» в межах шкільної програми.
Що буде вивчатися	Арттерапія – це метод зцілення за допомогою творчого самовираження. Не терапія або лікування, а саме зцілення – досягнення цілісності. Зцілення пов'язане з духовною цілісністю, гармонією духу й тіла. Мистецтво є психотерапевтичним по своїй природі й сутності, тому що воно пов'язане з адаптацією людини до навколишньої реальності, сенсом існування «Я» і внутрішнім буттям людини. Викладання навчальної дисципліни передбачає ознайомлення студентів з широким колом теоретико-методологічних питань арттерапії як галузі допомоги особистості в Україні. Виділені особливості цього розвитку: мультимодальність, прагнення до новітніх технологій, поєднання арт-діяльності та психотерапевтичних форм роботи, розвиток в соціальній сфері та освіті. Перспективи розвитку арттерапії в нашій країні та оволодіння практичними навиками щодо особливостей використання методів арттерапії, їх метою, основними завданнями та предметом вивчення, ознайомлення з терапевтичним потенціалом зображувального мистецтва.
Чому це цікаво/треба вивчати	Арттерапія допомагає людині виражати свої почуття та думки в художній формі та усвідомлювати зв'язок творчої продукції зі змістами свого внутрішнього світу. Арттерапія є ефективним засобом самопізнання, самовираження та самозцілення особистості. Інтенсивний розвиток арт-терапії в Україні не є випадковим. Методи арттерапії близькі й потребам, і ментальності українців, для яких характерна орієнтація, скоріше, на емоційно-образне переживання, ніж на раціональне вирішення внутрішньопсихічних конфліктів. Все частіше арттерапія використовується не лише в клінічних цілях, але і як профілактичний засіб для розвитку здорового світосприйняття й способу життя.
Чому можна навчитися	знання: <ul style="list-style-type: none"> • історії та основних положень арттерапії і її окремих напрямів; • класифікації різних форм і методів арт-терапії;

	<ul style="list-style-type: none"> • особливостей індивідуальних і групових сеансів арт-терапії, використання окремих методик; • методів глибинної психології в арт-терапії; • основні фактори психотерапевтичного впливу в арттерапії при роботі з різними художніми матеріалами; • арттерапевтичні практики; • арттерапія в роботі з різними верствами населення. <p>уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розуміти і використовувати категоріально-понятійний апарат арттерапії; • практичне застосування арттерапевтичних технік; • оптимізувати процес власного особистісного розвитку; • використання образотворчих матеріалів для вираження змістів свого внутрішнього світу; • створення особливих умов, середовища для зцілення; • розвиток рефлексії, творчого потенціалу, розвитку етно-соціальних уявлень молоді.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Вивчення дисципліни «Арттерапія» сприятиме поширенню цього методу в освіті й соціальній сфері. Арттерапія надає широкі можливості для комунікативного розвитку особистості. Соціально-психологічна робота у форматі тренінгів з використанням арттехнологій спрямовується на вирішення кола питань, що стосуються різних аспектів взаємин із суспільством і соціальними групами, зокрема, з метою формування оптимального соціально-психологічного клімату в колективі, організації, створення команди, для гендерних досліджень, допомоги людині в складних умовах життя, групам людей в умовах невизначеності (пандемія, війна) тощо.
Інформаційне забезпечення	До дисципліни «Арттерапія» є такі методичні матеріали: навчальна програма, робоча програма (силабус) дисципліни, рейтингова система оцінювання.
Вид семестрового контролю	Залік

4 семестр

Дисципліна	Аналітична психологія К.Г. Юнґа
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Для спеціальностей 054 соціологія; 231 соціальна робота; 081 право; 281 публічне управління та адміністрування
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Для спеціальностей 054 соціологія; 231 соціальна робота; 081 право; 281 публічне управління та адміністрування
Курс, семестр	2 курс, весняний (4) семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): лекції – 18 годин, практичні – 36 годин, самостійна робота – 66 годин, мкр, залік.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисциплін	Загальні знання з історії, літератури, дисципліни «Людина і світ» в межах шкільної програми.
Що буде вивчатися	Вивчення дисципліни «Аналітична психологія К.Г. Юнґа» спрямоване на ознайомлення здобувачів вищої освіти з теорією аналітичної психології, а саме з історією аналітичної психології, історичними та культурними чинниками виникнення теорії аналітичної психології, сучасними напрямками юнґіанства. Аналітична психологія – одна зі шкіл глибинної психології, що базується на поняттях і відкриттях людської психіки, зроблених швейцарським психологом

	<p>Карлом Густавом Юнґом. Аналітична психологія центром своєї проблематики має реалізацію людської особи та її інтеграцію в суспільство. Центральною проблемою усієї аналітичної психології залишається індивідуація. Аналітична психологія Юнґа, яка займається переважно глибинним змістом душі людини, розглядає індивідуацію під специфічним кутом зору. З одного боку, вже звична взаємодія людини, що реалізується, із зовнішнім світом суспільних конвенцій, а з іншого, – внутрішній світ людини, із часто страхітливим втручанням несвідомих імпульсів у щоденні думки та вчинки.</p>
<p>Чому це цікаво/треба вивчати</p>	<p>Карл Густав Юнґ — найвеличніший мислитель і психолог свого часу, став засновником аналітичної психології та зробив неоціненний внесок у розуміння роботи психіки, колективного та особистісного несвідомого. Зацікавлення можуть викликати погляди К. Юнґа щодо природи внутрішнього світу, символічної мови, процесу індивідуації як самоздійснення людської особи. Цікавим є поєднання психологічного знання із філософським, внутрішнього чуття порухів душі із осмисленням дійсності. У різні історичні епохи мислителі займалися проблемою реалізації людини, але у XXI ст. на фоні війн та пандемій проблема індивідуації стає на перше місце, оскільки людська цивілізація продемонструвала повне ігнорування людського внутрішнього світу, духовності та гуманності. Тому не дивно, що аналітична психологія К. Юнґа проблема набуває особливої актуальності.</p>
<p>Чому можна навчитися</p>	<p>знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • історії та основних положень аналітичної психології, сучасних тенденції її розвитку; • базових положень та основних понять аналітичної психології; • основних персоналії, їх досягнень, ідеї К. Юнґа та його послідовників; • сучасного стану розвитку аналітичної психології в світі та Україні; • поняття та структури психіки за К. Юнґом; • теорії комплексів та архетипів К.Г. Юнґа; • розуміння індивідуації як мети розвитку людства та як процесу розвитку індивідуальної особистості; • казкоаналіз: підхід до роботи з казкою в аналітичній психології; • поняття символу та символізму; • метод активної уяви та аналіз сновидінь. <p>уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розуміти і використовувати категоріально-понятійний апарат аналітичної психології; • здійснювати психоаналітичний аналіз соціалізації та розвитку особистості; • оптимізувати процес власного особистісного розвитку; • встановлювати гармонійні та конструктивні взаємовідносини в особистому житті, під час виконання професійних завдань, в соціальному житті; • налагоджувати взаємодію з різними типами особистостей.
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями</p>	<p>Вивчення дисципліни «Аналітична психологія К.Г. Юнґа» сприятиме розумінню того, що вам невідоме та незрозуміле у самому собі та у своїх спонуканнях. Зона невідомого завжди трошки лякає, в той же час дає надію на нову якість у собі самому. Саме несвідомі мотиви визначають те, як ми живемо. Головне знання, яке Ви можете отримати: глибоке розуміння себе і свого призначення; знаходження своїх смислів та ресурсів задля їх втілення в життя; як жити наповненим та осмисленим життям!</p> <p>Вивчення навчальної дисципліни «Аналітична психологія К.Г. Юнґа» сприяє бути успішним незалежно від специфіки діяльності та напрямку, в якому працює людина, через здатність до особистісного спілкування, забезпечення гармонійних та конструктивних взаємовідносин під час виконання професійних завдань</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>До дисципліни «Аналітична психологія К.Г. Юнґа» є такі методичні матеріали: навчальна програма, робоча програма (силабус) дисципліни, рейтингова система оцінювання, навчальний посібник: Юнґіанське консультування: колективна монографія / Ткач Р.М., Сербова О. В., Сингаївська І. В. та ін.; за ред. Ткач Р. М. Київ: Талком, 2021. 220 с.</p>
<p>Вид семестрового контролю</p>	<p>Залік</p>

ПЕРЕЛІК ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ СТУДЕНТІВ
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
053 ПСИХОЛОГІЯ

3 семестр

Дисципліна	АВІАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Освітня програма – прикладна психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Спеціальність – 053 психологія
Курс, семестр	2 курс, осінній (3) семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): лекції – 18 годин, практичні – 36 годин, самостійна робота – 66 годин, мкр, залік.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисциплін	Знання з навчальних дисциплін «Загальна психологія», «Психологія в системах «людина-техніка», «Психологія конфлікту».
Що буде вивчатися	Предмет навчальної дисципліни – особливості психіки людини, що керує повітряним судном або здійснює організацію повітряного руху.
Чому це цікаво/треба вивчати	Вивчення даної дисципліни сприятиме поглибленню знань в специфічній психологічній галузі, а розуміння психофізіологічних особливостей функціонального стану людини при управлінні літальними апаратами допоможе підвищити надійність роботи пілота.
Чому можна навчитися	<p>знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • психологічних закономірностей оволодіння льотної технікою та її використання, режиму льотної праці та відпочинку пілота; • особливостей розвитку та функціонування психічних явищ у контексті виконання специфічних професійних завдань; • про зміст, види, закономірності розвитку та функціонування різних психічних явищ пілота; • особливостей галузі психологічної науки та відповідної дослідницької проблематики. <p>уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • орієнтуватися в екстремальних ситуаціях спираючись на основні закономірності роботи психіки пілота; • ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення професійних завдань під час керування льотним судном; • відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку; • демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним і демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності; • рефлексувати можливості власного інтелектуального потенціалу для вирішення завдань професійної діяльності; • координувати організацію спільної діяльності, що, в кінцевому рахунку, дозволяє впливати на самоорганізацію і саморозвиток суб'єктів цієї діяльності.

Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями	Вивчення авіаційної психології допоможе сформувати знання та поглибити теоретичні уявлення щодо визначення психофізіологічних особливостей функціонального стану людини при управлінні літальними апаратами, що забезпечення надійності і безпеки польотів. Набуті знання можна використовувати при діагностичній та консультативній роботі з пілотами, диспетчерами тощо.
Інформаційне забезпечення	Навчальна та робоча програми (силабус) дисципліни, РСО. Підручники: 1.Скрипець А.В. Інженерна психологія, ергономіка та людський чинник в авіації: Підручник/ А.В. Скрипець, О.Ю. Буров, В.В. Павлов; За заг. ред. проф. А.В. Скрипця. – К.: Вид- во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. – 696 с. 2. Кириченко В.В. Психологія праці та інженерна психологія : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 240 с.
Вид семестрового контролю	Залік

3 семестр

Дисципліна	ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Освітня програма – прикладна психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Спеціальність – 053 психологія
Курс, семестр	2 курс, осінній (3) семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): лекції – 18 годин, практичні – 36 годин, самостійна робота – 66 годин, мкр, залік.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисциплін	Знання з навчальних дисциплін «Загальна психологія», «Психологія в системах «людина-техніка», «Психологія конфлікту».
Що буде вивчатися	Предметом військової психології є психіка воїна, психологія військового колективу й психологія військової діяльності.
Чому це цікаво/треба вивчати	Вивчення даної дисципліни сприятиме поглибленню знань в специфічній психологічній галузі, а розуміння закономірностей функціонування індивідуальної психіки окремого військовослужбовця і соціальної психіки особового складу військових формувань, їхньої поведінки та дієздатності в умовах військової діяльності у мирний і воєнний час, буде корисним в умовах сьогодення.
Чому можна навчитися	знання: <ul style="list-style-type: none"> • психологічну характеристику особистості військовослужбовця, структурні компоненти особистості військового; • вплив групових процесів на особистість військовослужбовця; • особливості військової психології та відповідної дослідницької проблематики; • закономірності та особливості розвитку та функціонування психічних явищ у контексті професійних завдань військовослужбовця; • зміст, види, закономірності розвитку та функціонування різних психічних, соціально-психологічних та особистісних явищ. уміння: <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати отримані знання у процесі практичної діяльності, при вирішенні завдань професійної підготовки військовослужбовців;

	<ul style="list-style-type: none"> • прогнозувати та розв'язувати проблемні ситуації серед військовослужбовців та запобігати їх виникненню; • ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань; • відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку; • демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним і демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності; • рефлексувати можливості власного інтелектуального потенціалу для вирішення завдань професійної діяльності координувати організацію спільної діяльності, що, в кінцевому рахунку, дозволяє впливати на самоорганізацію і саморозвиток суб'єктів цієї діяльності.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Знання в галузі військової психології можна використовувати для надання психологічної підтримки, консультування та під час психологічної реабілітації військовослужбовців.
Інформаційне забезпечення	Навчальна та робоча програми (силабус) дисципліни, РСО. Підручник Бондарев, Г. В. Основи військової психології : навч. посіб. / Г. В. Бондарев, П. П. Круть ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 272 с.
Вид семестрового контролю	Залік

3 семестр

Дисципліна	ЕКОЛОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Освітня програма – прикладна психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Спеціальність – 053 психологія
Курс, семестр	2 курс, осінній (3) семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): лекції – 18 годин, практичні – 36 годин, самостійна робота – 66 годин, мкр, залік.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисциплін	Знання з навчальних дисциплін «Загальна психологія», «Психологія в системах «людина-техніка», «Психологія конфлікту».
Що буде вивчатися	Предметом екологічної психології є різні прояви екологічної свідомості людини. Вивчаються психологічні закономірності взаємодії людини з навколишнім середовищем в умовах стрімких екосоціальних трансформацій, кліматичних змін, в умовах катастроф та катаклізмів та особливості формування та розвитку екокультури стосунків особистості з довкіллям.
Чому це цікаво/треба вивчати	Екологічна психологія відносно нова галузь знань, яка бурхливо розвивається останнім часом у зв'язку з глобальним погіршенням екологічної ситуації, загостренням суперечностей між людиною, штучно створеним нею середовищем і природою.
Чому можна навчитися	знання: <ul style="list-style-type: none"> • ключові тенденції та напрями розвитку екологічної психології та сфери практичного застосування екопсихологічних закономірностей;

	<ul style="list-style-type: none"> • структуру екологічної свідомості та фактори впливу на її формування; знати вікові особливості формування і коригування екологічної свідомості; • розуміти особливості поведінки людини в кризових екологічних ситуаціях та механізми управління такою поведінкою; • зміст, види, закономірності розвитку та функціонування різних психічних, соціально-психологічних та особистісних явищ в рамках екологічних надзвичайних ситуаціях. <p>уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати знання психологічних закономірностей поведінки людини для аналізу конкретних еко-соціальних ситуацій і проблем; • оцінювати свої дії та діяльність інших людей і соціальних груп з точки зору наслідків такої діяльності для довкілля; • надавати психологічну допомогу в попередженні та подоланні кризових екологічних ситуацій; • ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань; • демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним і демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності; • рефлексувати можливості власного інтелектуального потенціалу для вирішення завдань професійної діяльності; • координувати організацію спільної діяльності, що, в кінцевому рахунку, дозволяє впливати на самоорганізацію і саморозвиток суб'єктів цієї діяльності.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Знання в галузі екологічної психології можуть бути використані в роботі психолога з людьми, що постраждали внаслідок перебування в зонах екологічних катастроф тощо.
Інформаційне забезпечення	Навчальна та робоча програми (силабус) дисципліни, РСО. Підручники: 1. Екологічна психологія [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ. За ред. В. О. Скребець, І. І. Шлімакова. Київ : Слово, 2014. 454 с 2. Бацилева О. В., Пузь І. В. Навчально-методичний посібник з дисципліни Прикладні аспекти психології: Екологічна психологія для здобувачів вищої освіти освітньої програми «Психологія». (2-ге видання, перероб. і допов.). Вінниця, 2021. 215 с. [Електронне видання]. Режим доступу: https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/1628/1/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%2021.pdf
Вид семестрового контролю	Залік

4 семестр

Дисципліна	ГЕНДЕРНА ПСИХОЛОГІЯ
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Освітня програма – прикладна психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Спеціальність – 053 психологія
Курс, семестр	2 курс, весняний (4) семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та	4 кредити ЄКТС (120 годин): лекції – 18 годин, практичні – 36 годин, самостійна робота – 66 годин, мкр, залік.

самостійної роботи	
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисциплін	Загальні знання з історії, літератури, дисципліни «Людина і світ» в межах шкільної програми. Вивчення дисципліни, також базується на курсах нормативного циклу «Загальна психологія з практикумом» і «Психологія конфлікту».
Що буде вивчатися	Гендерна психологія - розділ диференціальної психології, в якому вивчаються закономірності поведінки людини в суспільстві, визначені її біологічною статтю, соціальною статтю та їх співвідношенням.
Чому це цікаво/треба вивчати	Вивчення навчальної дисципліни «Гендерна психологія» забезпечує оволодіння знаннями, які дають можливість розуміти гендер як соціокультурну стать людини, усвідомлювати основні закономірності гендерного розвитку особистості; психологічні особливості чоловіків і жінок, обумовлені культурними і соціальними умовами їх життя, а також негативні наслідки гендерних стереотипів та шляхи їх подолання у психологічній практиці.
Чому можна навчитися	знання: <ul style="list-style-type: none"> • основних напрямків розвитку гендерної психології; • основних принципів, понять та категорій гендерної психології; • антропометричних вимірів різностатевості; • гендерних особливостей психомоторики, відчуттів та сприймання; • гендерних особливостей інтелектуальних, мовленнєвих і емоційних характеристик людей; • гендерних особливостей особистісних характеристик людей; • гендерних особливостей соціальної поведінки; • особливостей гендерних стосунків між людьми. уміння: <ul style="list-style-type: none"> • використовувати знання теорій гендерної психології; • використовувати основні положення гендерної психології при вирішенні професійних завдань; • аналізувати соціально-значущі проблеми та процеси які виникають при міжгендерній взаємодії; • коректно вирішувати конфлікти які виникають при міжгендерній взаємодії; • створювати та підтримувати сприятливий психологічний клімат при міжгендерній взаємодії.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Вивчення дисципліни «Гендерна психологія» дозволяє отримати знання про те, як розвивається гендерна ідентичність та якими є причини й наслідки її порушення, що дозволить орієнтуватись у соціально-психологічних аспектах людської сексуальності, основних формах статевого життя особистості у нормі та патології, а також психологічних чинниках адекватного гендерного та сексуального виховання дітей у різні вікові періоди.
Інформаційне забезпечення	Навчальна та робоча програми (силабус) дисципліни, РСО, навчальний посібник: Щотка О.П. Гендерна психологія: навч. посіб. / О.В. Щотка. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. – 358 с.
Вид семестрового контролю	Залік

4 семестр

Дисципліна	ЕТНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП

Можливі обмеження	Освітня програма – прикладна психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Спеціальність – 053 психологія
Курс, семестр	2 курс, весняний (4) семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): лекції – 18 годин, практичні – 36 годин, самостійна робота – 66 годин, мкр, залік.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисциплін	Загальні знання з історії, літератури, дисципліни «Людина і світ» в межах шкільної програми. Вивчення дисципліни, також базується на курсах нормативного циклу «Загальна психологія з практикумом» і «Психологія конфлікту».
Що буде вивчатися	Етнічна психологія - одна з найдинамічніших галузей психології. Це міждисциплінарна наука, її вивчення передбачає ознайомлення з особливостями поведінки представників різних етнічних груп, психологічними вимірами культури, соціальними наслідками культурного різноманіття, з явищами етноцентризму і етнічними стереотипами, особистістю в культурі, особливостями формування та актуалізації етнічної ідентичності, соціально-психологічними особливостями міжетнічної взаємодії, етнокультурним корінням тероризму та іншими актуальними проблемами сучасності.
Чому це цікаво/треба вивчати	Етнічна психологія посідає важливе місце як складова професійної освіти психолога, оскільки дає уявлення про культурну зумовленість психіки та поведінки людини, формування особистості в культурі та соціальній психології міжкультурного спілкування і взаємодії.
Чому можна навчитися	знання: <ul style="list-style-type: none"> • основних напрямків розвитку етнічної психології; • основних принципів, понять та категорій етнічної психології; • статичних і динамічних характеристик етносів; • прогнозування міжетнічних відносин; • невербальних особливостей спілкування етнічних груп; • особливостей національного характеру різних етносів. уміння: <ul style="list-style-type: none"> • використовувати основні положення етнічної психології при вирішенні професійних завдань; • аналізувати соціально-значущі проблеми та процеси які виникають при взаємодії з представниками різних етносів; • використовувати знання теорій етнічної психології; • коректно вирішувати конфлікти які виникають при взаємодії з представниками різних етносів; • формувати ефективні комунікації з представниками різних етносів; • створювати та підтримувати сприятливий психологічний клімат при взаємодії з представниками різних етносів.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Вивчення «Етнічної психології» сприятиме розвитку умінь аналізувати етнокультурну специфіку індивідуальної та групової поведінки людей, досягненню успіхів у професійній сфері та інших видах діяльності з представниками різних етносів.
Інформаційне забезпечення	Навчальна та робоча програми (силабус) дисципліни, РСО, навчальний посібник: Махній М. М. Етнічна психологія: навчальний посібник/ М. М. Махній. – Київ: Видавничий Дім "Слово", 2015. – 272 с.
Вид семестрового контролю	Залік

Дисципліна	КРОС-КУЛЬТУРНА ПСИХОЛОГІЯ
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Освітня програма – прикладна психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Спеціальність – 053 психологія
Курс, семестр	2 курс, весняний (4) семестр
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): лекції – 18 годин, практичні – 36 годин, самостійна робота – 66 годин, мкр, залік.
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисциплін	Загальні знання з історії, літератури, дисципліни «Людина і світ» в межах шкільної програми. Вивчення дисципліни, також базується на курсах нормативного циклу «Загальна психологія з практикумом» і «Психологія конфлікту».
Що буде вивчатися	Крос-культурна психологія – це галузь психологічного знання, яка вивчає закономірності розвитку та функціонування психіки в контексті обумовленості її формування соціальними, культурними та екологічними факторами.
Чому це цікаво/треба вивчати	Вивчення навчальної дисципліни «Крос-культурна психологія» дозволяє сформувати загальне уявлення про особливості національного характеру різних етнічних груп. До того ж, знання особливостей використання різних психологічних підходів до вирішення міжнаціональних конфліктів дозволяє сформувати головні навички організації та проведення крос-культурних досліджень, аналізу й інтерпретації етнічних феноменів. Глибокі та ґрунтовні знання з крос-культурної психології сприятимуть імплементації психологічних засобів у вирішення та медіацію етнічних непорозумінь та конфліктів на різних рівнях.
Чому можна навчитися	<p>знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основних напрямків розвитку крос-культурної психології; • основних принципів, понять та категорій крос-культурної психології; • психологічних вимірювань культур; • особливостей пізнавальних процесів у представників різних культур; • особливостей психології етнічних міграцій та акультурації; • особливостей психології міжкультурної толерантності; <p>уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • використовувати основні положення крос-культурної психології при вирішенні професійних завдань; • аналізувати соціально-значущі проблеми та процеси які виникають при крос-культурній взаємодії; • використовувати знання теорій крос-культурної психології; • коректно вирішувати конфлікти які виникають при крос-культурній взаємодії; • формувати ефективні комунікації при крос-культурній взаємодії; • створювати та підтримувати сприятливий психологічний клімат при крос-культурній взаємодії.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Вивчення дисципліни «Крос-культурна психологія» сприятиме розвитку знань про психологічні крос-культурні особливості національної поведінки людей та груп, необхідних для майбутньої практичної роботи в галузі психології та умінь проведення крос-культурних досліджень, аналізу й інтерпретації етнічних феноменів.
Інформаційне забезпечення	Навчальна та робоча програми (силабус) дисципліни, РСО, навчальний посібник: Чернякова О.В., Грицук О.В., Мельник В.В. Крос-культурна психологія

	: навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 053 Психологія. Слов'янськ : ДДПУ, 2018. – 185 с.
Вид семестрового контролю	Залік

5 семестр

Дисципліна	ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ТА ПРОФВІДБІР
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології і педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Освітня програма – прикладна психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Спеціальність – 053 психологія
Курс	5 семестр, 3 курс
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): аудиторні заняття: лекції – 18 годин, практичні – 36 годин самостійна робота – 66 години
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисципліни	За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця навчальна дисципліна “Профорієнтація та профвідбір” тісно пов’язана з такими навчальними дисциплінами: «Психологія управління», «Соціальна психологія», «Психологія професійного спілкування», «Психодіагностика», «Психологічне консультування».
Що буде вивчатися	Історія розвитку та становлення психології профорієнтаційної роботи як наукової діяльності і практичної галузі психології, а також особливості проведення психологом профорієнтаційної роботи у закладі освіти.
Чому це цікаво / треба вивчати	Вивчення навчальної дисципліни “Профорієнтація та профвідбір” готує до правильного й ефективного застосування можливостей сучасної профорієнтаційної роботи у відповідній практико-психологічній діяльності.
Чому можна навчитися	Знання: <ul style="list-style-type: none"> • структура і сучасна система організації професійної орієнтації; • мотиви вибору професії ; • класифікація типів професій; • принципи професійного відбору; • особливості професії «Профконсультант». Уміння: <ul style="list-style-type: none"> • обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел; • складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій; • складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
Як можна користуватися набутими	Вивчення навчальної дисципліни “Профорієнтація та профвідбір” сприятиме оволодінню мистецтвом профорієнтаційної роботи психолога в закладі освіти.

знаннями і уміннями	
Інформаційне забезпечення дисципліни	Силабус - Робоча програма навчальної дисципліни. Єгорова Є. В. та ін. Професійна орієнтація : підручник [для студентів]. – Кіровоград : ІмексЛТД, 2014. – 240 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/709764/1/02_2650_Професійна%20орієнтація.pdf
Семестровий контроль	Залік

5 семестр

Дисципліна	ЛЮДСЬКІ СТОСУНКИ
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології і педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Освітня програма – прикладна психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Спеціальність – 053 психологія
Курс	5 семестр, 3 курс
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): аудиторні заняття: лекції – 18 годин, практичні – 36 годин самостійна робота – 66 години
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисципліни	За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця навчальна дисципліна “Людські стосунки” тісно пов’язана з такими навчальними дисциплінами: «Соціальна психологія», «Психологія праці», «Психологія конфлікту», «Організаційна психологія».
Що буде вивчатися	Людські стосунки – це галузь психологічного знання, яка вивчає взаємовідносини між людьми на робочому місці в організації.
Чому це цікаво / треба вивчати	Вивчення навчальної дисципліни “Людські стосунки” готує до налагодження продуктивних міжособистісних стосунків з керівником та іншими членами організації, і тому має практичну значимість для студентів, молодих фахівців та працівників з досвідом роботи.
Чому можна навчитися	<p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> закономірності горизонтальних та вертикальних міжособистісних взаємовідносин в організації; причини власних суб’єктивних ставлень; прийоми подолання негативних психологічних станів; причини виникнення конфліктів на робочому місці та способи їх запобігання. <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> інтерпретувати власні суб’єктивні ставлення; розуміти вплив своїх ставлень на запланований результат; знаходити пристойні виходи з найскладніших ситуацій; вдосконалювати свої стосунки із співробітниками та керівником. коректно вирішувати конфліктні ситуації; формувати продуктивні взаємовідносини; підтримувати сприятливий психологічний клімат в колективі.

Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Вивчення «Людських стосунків» сприятиме формуванню навичок налагодження продуктивних міжособистісних стосунків на робочому місці в організації.
Інформаційне забезпечення дисципліни	Силабус - Робоча програма навчальної дисципліни. Винославська О.В., Малигіна М.П. Людські стосунки: Навчальний посібник – 3-тє вид. перероб. і доповн. – К.: Компютерпрес, 2010. – 144 с. (КПІ ім. Ігоря Сікорського, НТБ ім. Григорія Денисенка)
Семестровий контроль	Залік

5 семестр

Дисципліна	ПСИХОЛОГІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ І ЛІДЕРСТВА
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології і педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Освітня програма – прикладна психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Спеціальність – 053 психологія
Курс	5 семестр, 3 курс
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): аудиторні заняття: лекції – 18 годин, практичні – 36 годин самостійна робота – 66 години
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисципліни	За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця навчальна дисципліна «Психологія відповідальності і лідерства» тісно пов'язана з такими навчальними дисциплінами: «Соціальна психологія», «Психологія праці», «Психологія конфлікту», «Організаційна психологія».
Що буде вивчатися	Психологія відповідальності і лідерства вивчає психологічні особливості розвитку соціально-відповідального лідерства у сучасному складному та постійно мінливому світі.
Чому це цікаво / треба вивчати	Вивчення навчальної дисципліни «Психологія відповідальності і лідерства» розкриває проблему взаємозв'язку феномену лідерства та концепції соціальної відповідальності, сприяє розвитку в студентів лідерських якостей, формуванню культури роботи в команді.
Чому можна навчитися	<p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • концептуальні основи соціальної відповідальності; • місце особистої відповідальності в діяльності лідера; • способи позиціонування лідерських якостей; • етичне підґрунтя відповідальної роботи лідера в команді. <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначити за допомогою психодіагностичних методик актуальний рівень індивідуальної відповідальності особистості; • критично мислити, вміти відстоювати свою позицію, бути неупередженим; • працювати самостійно та в команді, відповідально й ефективно комунікувати, знаходити компроміси; • прогнозувати та усвідомлювати наслідки своїх дій та нести за них відповідальність; • швидко знаходити оптимальне рішення в критичних ситуаціях.

Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Вивчення дисципліни «Психологія відповідальності і лідерства» сприятиме формуванню креативного та критичного мислення, активної життєвої позиції, оволодінню соціальним досвідом.
Інформаційне забезпечення дисципліни	Силабус - Робоча програма навчальної дисципліни. Кононець М.О. Психологія лідерства: Навчальний посібник. – К.: КВІЦ 2020. – 252 с. (КПІ ім. Ігоря Сікорського, НТБ ім. Григорія Денисенка); Савчин М. В. Психологія відповідальної поведінки: монографія, Івано-Франковськ: Місто НВ, 2008. – 280 с.; Саприкіна М.А. та ін. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: підручник. – К.: Вид-во «Фарбований лист», 2011. – 480с. URL: https://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2021/11/book_2011-1.pdf ;
Семестровий контроль	Залік

6 семестр

Дисципліна	ПСИХОГІЄНА
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Освітня програма – прикладна психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Спеціальність – 053 психологія
Курс	6 семестр, 3 курс
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): аудиторні заняття: лекції – 18 годин, практичні – 36 годин самостійна робота – 66 години
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисципліни	За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця навчальна дисципліна «Психогієна» тісно пов'язана з такими навчальними дисциплінами: «Загальна психологія з практикумом -1», «Загальна психологія з практикумом -2», «Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності», «Вікова психологія», «Психодіагностика» «Психологія здоров'я», «Основи психологічного консультування».
Що буде вивчатися	Особливості психічного стану людини в умовах впливу на неї факторів зовнішнього середовища, рекомендацій щодо зміцнення та збереження нервово-психічного здоров'я людини.
Чому це цікаво / треба вивчати	Курс «Психогієна» розкриває зміст, структури та чинники психічного здоров'я, гармонійної особистості, суб'єктивного благополуччя особистості; формує у майбутніх фахівців навички саморозвитку, самокерування та профілактики дисгармоній особистості.
Чому можна навчитися	Знання: <ul style="list-style-type: none"> • структура, методологія та методи сучасної психогієни; • рівні, принципи та напрямки психогієни; • фактори негативного впливу на психічне здоров'я та попередження його погіршення; • психологічні основи здорового способу життя; • психогієнічні вимоги до організації навчально-виховного процесу; психогієнічні вимоги до тривалості окремих видів діяльності; види та фактори психосоматичних розладів;

	<ul style="list-style-type: none"> характеристику та класифікацію основних засобів саморегуляції емоційних станів. <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> реалізовувати на практиці принципи і методи сучасної психогієни; уміння характеризувати психогієнічні вимоги до організації побуту та відпочинку; аналізувати проблеми розвитку та розпаду психіки у особистості; володіти засобами саморегуляції емоційних станів; планувати та проводити психогієнічні заходи в умовах освітнього процесу та виробництва.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Вивчення навчальної дисципліни «Психогієна сприяє підвищенню професійної компетентності психологів, їх ефективній самореалізації як фахівців
Інформаційне забезпечення дисципліни	Силабус - Робоча програма навчальної дисципліни. Прокопенко А. В. Психогієна : навчальний посібник / А. В. Прокопенко. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. – 230 с. https://lib.oa.edu.ua/files/funds/vudavnutstvo/Posibnyk_Prokopenko.pdf
Семестровий контроль	Залік

6 семестр

Дисципліна	КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Освітня програма – прикладна психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Спеціальність – 053 психологія
Курс	6 семестр, 3 курс
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): аудиторні заняття: лекції – 18 годин, практичні – 36 годин самостійна робота – 66 години
Мова викладання	Українська
Вимоги до початку вивчення дисципліни	За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця навчальна дисципліна «Клінічна психологія» тісно пов'язана з такими навчальними дисциплінами: «Загальна психологія з практикумом -1», «Загальна психологія з практикумом -2», «Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності», «Вікова психологія», «Психодіагностика» «Патопсихологія», «Основи психологічного консультування».
Що буде вивчатися	Теоретичні уявлення про особливості функціонування основних психічних функцій і фізіологічних систем людини у нормі та патології; особливості функціонування осіб з розладами психічного здоров'я, специфіку клінічної психології як прикладної галузі психології та її місце у структурі психологічного знання, вміння реалізовувати на практиці принципи і методи клініко-психодіагностичного дослідження.
Чому це цікаво / треба вивчати	Набуті знань з курсу «Клінічна психологія» дозволять орієнтуватись у практичних завданнях і функціях клінічного психолога, аналізувати чинники змін

	психічних якостей людини в результаті впливу хвороби (соматичної, неврологічної, психічної) та визначати можливості, форми та методи психодіагностичної, психокорекційної, психогігієнічної, психореабілітаційної роботи клінічного психолога.
Чому можна навчитися	<p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> закономірності та особливості теоретико-методологічних засад сучасної клінічної психології; психологічної сутності станів хвороби та здоров'я; закономірностей функціонування основних фізіологічних систем і психічних функцій людини у нормі та патології. <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> реалізовувати на практиці принципи і методи клініко-психодіагностичного дослідження; уміння характеризувати психодинамічний (Зігмунд Фрейд), когнітивно-біхевіоральний (Б.Скіннер, А.Бандура) та екзистенціальний (К.Роджерс, І.Ялом) підходи до аналізу психопатологічних явищ і феноменів; аналізувати проблеми розвитку та розпаду психіки у особистості; користуватись методами патопсихологічної діагностики та елементами різних напрямів психотерапії; володіти уявленнями про психологічні особливості осіб з порушеннями психіки, розуміння значення комплексного підходу у наданні корекційної та психотерапевтичної допомоги.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Вивчення навчальної дисципліни «Клінічна психологія» допоможе здійснювати аналіз чинників змін психічних якостей людини у результаті впливу хвороби (соматичної, неврологічної, психічної) та реалізовувати на практиці принципи і методи клініко-психодіагностичного дослідження та допомоги.
Інформаційне забезпечення дисципліни	Силабус - Робоча програма навчальної дисципліни. Ільїна Н.М. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 163 с. https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/2131/1/%D0%BA%D0%BB%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf
Семестровий контроль	Залік

6 семестр

Дисципліна	РАННЄ ВТРУЧАННЯ
Кафедра, яка забезпечує викладання	Психології та педагогіки ФСП
Можливі обмеження	Освітня програма – прикладна психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальності, для яких адаптована дисципліна	Спеціальність – 053 психологія
Курс	6 семестр, 3 курс
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	4 кредити ЄКТС (120 годин): аудиторні заняття: лекції – 18 годин, практичні – 36 годин самостійна робота – 66 години
Мова викладання	Українська

Вимоги до початку вивчення дисципліни	За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця навчальна дисципліна «Раннє втручання» тісно пов'язана з такими навчальними дисциплінами: «Анатомія нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності», «Вікова психологія», «Психодіагностика», «Основи психологічного консультування».
Що буде вивчатися	Практика надання послуги раннього втручання дітям з особливими освітніми потребами та дітям з групи ризику щодо порушень розвитку.
Чому це цікаво / треба вивчати	Курс «Раннє втручання» розкриває зміст теорії і практики надання послуги раннього втручання сім'ям з дітьми раннього віку, які мають порушення розвитку або ризик розвитку таких порушень, створення оптимального реабілітаційного середовища для таких дітей.
Чому можна навчитися	<p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нормативно-правової бази надання послуги раннього втручання; • сучасні підходи до роботи з дітьми з ООП; • види та форми роботи з родиною в рамках послуги раннього втручання; • інструменти для визначення потреб дитини та родини. <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • реалізовувати на практиці принципи і методи надання послуги раннього втручання; • діагностувати порушення розвитку у дітей раннього віку; • виділяти пріоритети в функціональних цілях для дитини та її родини; • створення сучасних корекційних програм раннього втручання для дитини з порушеннями або ризиком виникнення порушень психофізичного розвитку та її родини.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями	Вивчення навчальної дисципліни «Раннє втручання» сприяє підвищенню професійного компетентності психологів, їх ефективній самореалізації як фахівців
Інформаційне забезпечення дисципліни	Силабус - Робоча програма навчальної дисципліни. Технологія раннього втручання: принципи, алгоритм, зміст : метод. рекомендації. Харків, 2017. 36 с. https://iozdp.org.ua/Downloads/Metodichki/kukuruza_2017.pdf
Семестровий контроль	Залік